

Comentariul poeziei Rugaciunea unui dac scrisa de Mihai Eminescu - prima parte

Poemul, publicat in "Convorbiri literare" la 1 septembrie 1879, alaturi de alte texte cu care face nota discordanta (De cate ori iubito... si Atat de frageda), era parte din Gemenii. Calinescu i-a dat prea putina atentie, so-cotindu-l declamatoriu si, credem, factice. E vorba, insa, despre cel mai amar dureros dintre poemele eminesciene pe tema mortii.

Tema numita se combina cu aceea a demonismului. Glasul dacului e incarcat de revolta impotriva unei divinitati care si-a abandonat creatia. Zamolxe, zeu peste toti zeii, anterior tuturor zeilor, "este moartea mortii si invierea vietii"¹. In seria de superlative ce evoca atotputernicia zeului "carui plecam a noastre inemi" e prea putin voalata ironia muritorului care se simte supus si creatie neimplinita, incompleta a divinitatii. Metafora e figura cea mai expresiva in realizarea profilului divinitatii: "El singur zeu statut-au nainte de-a fi zeii I Si din noian de ape puteri au dat scanteii, I El zeilor da suflet si lumii fericire, I El este-al omenimei isvor de mantuire..."

Acestui zeu impasibil si rece i se adreseaza dacul in ruga sa: "Sa-ngaduie intrarea-mi in vecinicul repaos! I Sa blesteme pe-oricine de mine-o avea mila, I Sa binecuvanteze pe cel ce ma impila, I S-asculte orice gura, ce-ar vrea ca sa ma rada..."

Mortificarea pe care o solicita cel care se roaga aici se naste dintr-o "veche si grea ura" fata de zeul care si-a abandonat creatia, a lasat-o la indemana soartei aleatorii.

Aspiratia spre nefiinta - vis luminos in conceptie dacica - a devenit o iluzie, calea spre nemuire ramanand inchisa, rezervata doar divinitatii insesi. Constatand ca legea universala pusa la temelia alcatuirii lumii umane e vointa de a fi, dacul stie, implicit, ca imperiul infinit al mortii ii va ramane interzis. Dincolo de pragul existentei telurice, moartea se identifica, in schimb, perpetuului izvor, generator de vieti.

O durere iremediabila, congenitala, alunga fiinta din spatiul lumii create de zeul egoist. Si un refuz absolut, dus pana la nevoia de autoflagelare, o rasturnare a gestului demiurgic datator de viata presupun negarea divinitatii: "Spre ura si blestemuri as vrea sa te induplec, I Sa simt ca de suflarea-ti, suflarea mea se curma I Si-n stingerea eterna dispar fara de urma.